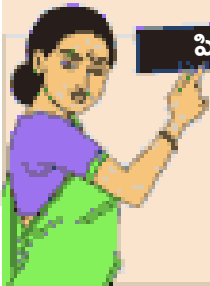

కింది చిత్రం చూడండి.

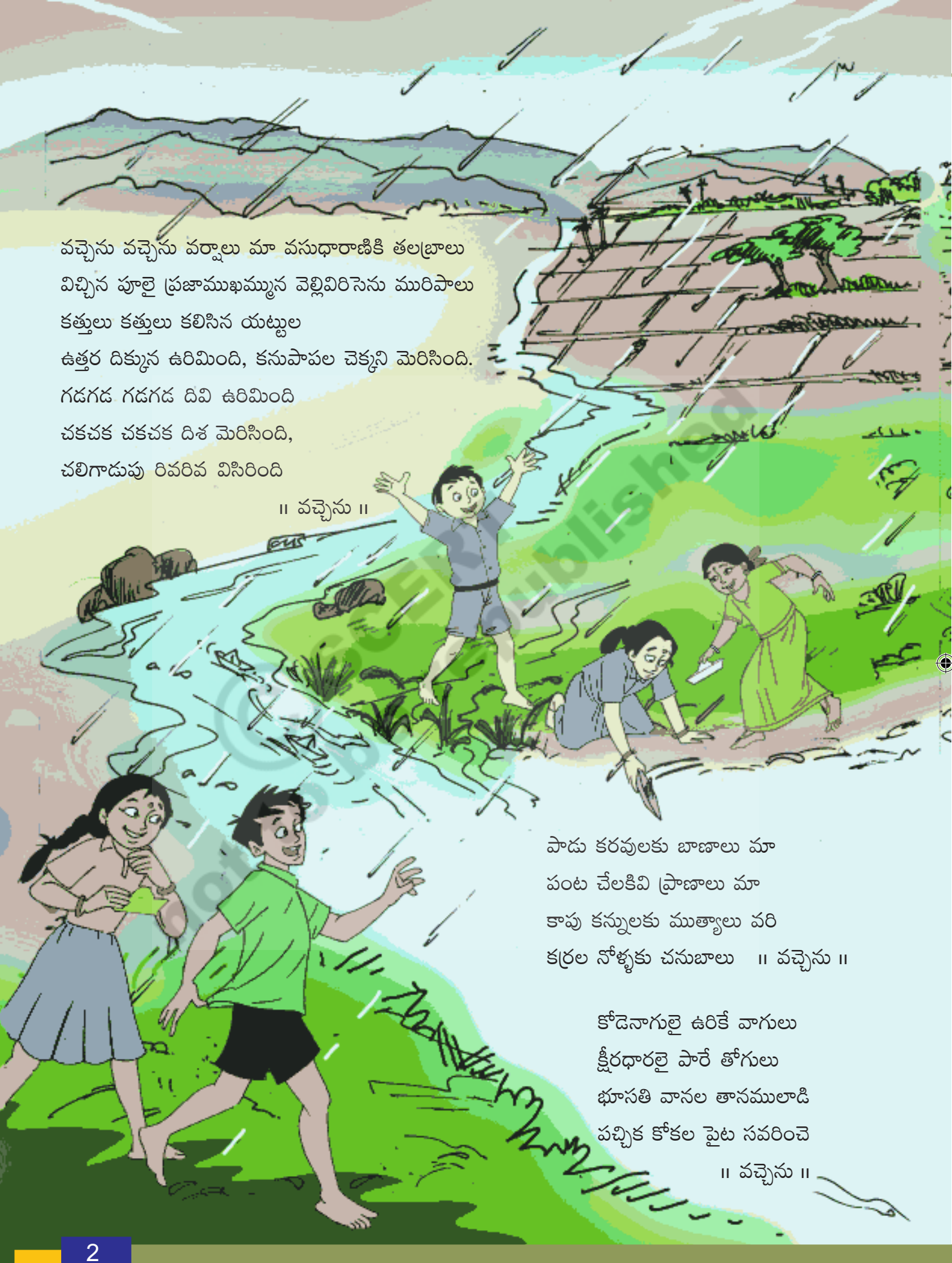
ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రంలో పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?
- మీరు ఎప్పుడైనా ఇలా చేశారా?
- వర్షం పడుతూంటే ఎవరెవరు ఏమేం చేస్తారో చెప్పండి?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

వచ్చెను వచ్చెను వర్షాలు మా వసుధారాణికి తలబ్రాలు
విచ్చిన పూలై ప్రజాముఖమ్మున వెల్లివిరిసెను మురిపాలు
కత్తులు కత్తులు కలిసిన యట్టుల
ఉత్తర దిక్కున ఉరిమింది, కనుపాపల చెక్కని మెరిసింది.
గడగడ గడగడ దివి ఉరిమింది
చకచక చకచక దిశ మెరిసింది,
చలిగాడుపు రివరివ విసిరింది

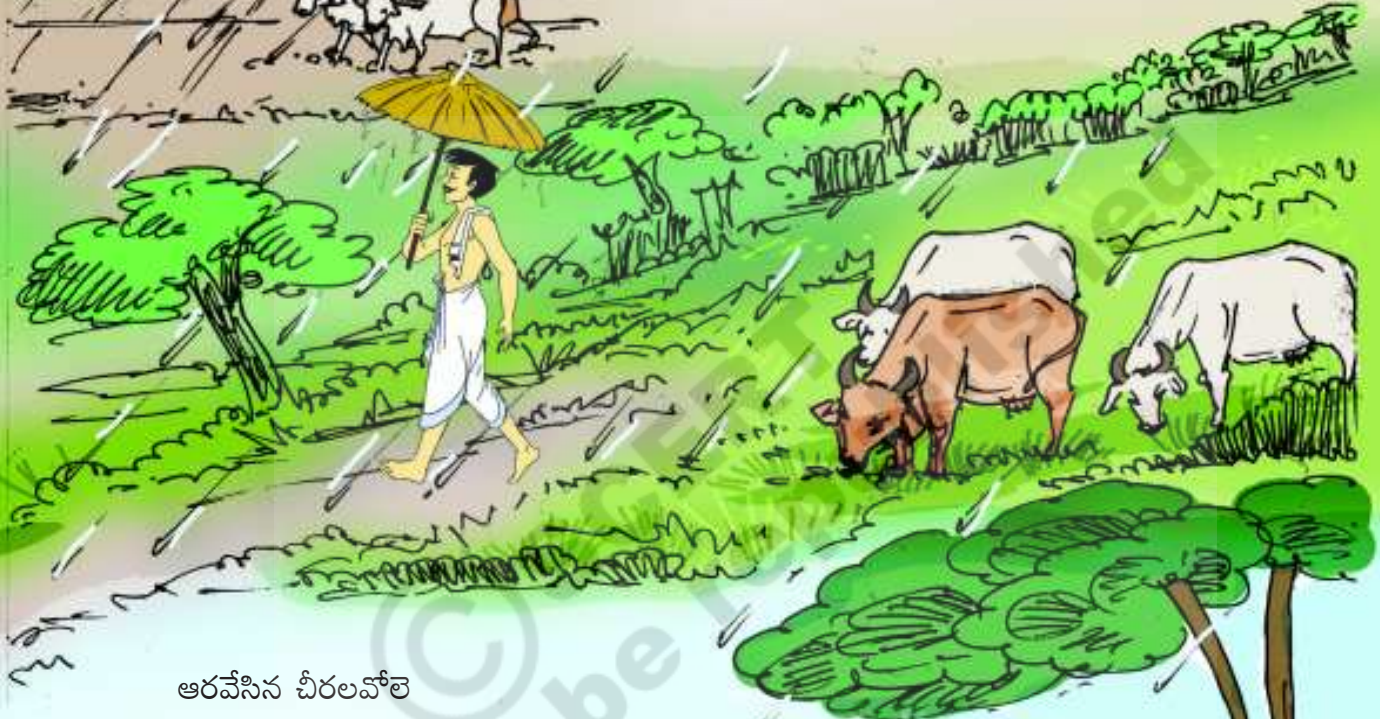
॥ వచ్చెను ॥

పాడు కరవులకు బాణాలు మా
పంట చేలకివి ప్రాణాలు మా
కాపు కన్నులకు ముత్యాలు వరి
కర్రల నోళ్ళకు చనుబాలు ॥ వచ్చెను ॥

కోడెనాగులై ఉరికే వాగులు
క్షీరధారలై పారే తోగులు
భూసతి వానల తానములాడి
పచ్చిక కోకల పైట సవరించె
॥ వచ్చెను ॥

మదవృషభమ్ములు కొమ్ముల గ్రమ్ముచు
 మట్టిని జిమ్ముచు అంకెవేయగా
 ముదితమయూరం పించము విప్పి
 ముద్దుగ నాట్యం సలిపింది. || వచ్చెను ||

ఆరవేసిన చీరలవోలె
 తూరుపుగట్లం దావులు మేసె
 నడిచే నల్లని గండ శిలలవలె
 పడమటి గట్లను గేదెలు మేసె
                   || వచ్చెను ||

కమ్మగొడుగుతో కాపు ఛత్రపతి
 చేలలోన భూపాలుండయ్యె
 పశుపతియై ములుకోలను బూని
 కరువుల పాలిటి కాలుండయ్యె
                   || వచ్చెను ||

- శ్రీవానమామలై వరదాచార్యులు గారి "విప్రలబ్ధ" నుంచి

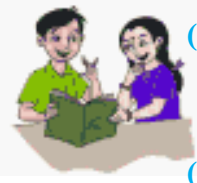
ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) గేయాన్ని రాగంతో పాడండి, అభినయం చేయండి.
 (ఆ) వర్షాలు పడకపోతే ఏమవుతుందో చెప్పండి.
 (ఇ) ఈ పాఠంలో వేటిని గురించి చెప్పారు?
 (ఈ) వర్షం పడినప్పుడు మీరేమేమి చేస్తారు?

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

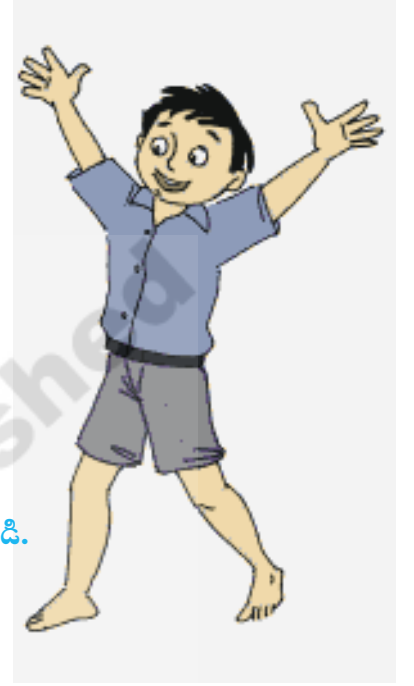

- (అ) గేయంలోని ప్రాసపదాలను గుర్తించి రాయండి.
 ఉదా: ఉరిమింది - మెరిసింది
 (ఆ) పాఠాన్ని చదవండి. కవి వేటిని వేటితో పోల్చారో జతపరచండి.

కోడెనాగులు	గేదెలు
గండ శిలలు	చత్రపతి
పచ్చిక	పారే తోగులు
కాపు	ఉరికే వాగులు
క్షీరధారలు	కోక

- (ఇ) గేయం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. వానలో స్నానమాడింది ఎవరు? _____
2. మట్టిని జిమ్మి అంకె వేసిందెవరు? _____
3. తూరుపు గట్లలో మేసిందెవరు? _____
4. కరువుల పాలిట కాలుండెవరు? _____
5. ముద్దుగా నాట్యం సలిపిందెవరు? _____
6. పడమటి గట్లను మేసిందెవరు? _____
7. వరికర్రల నోళ్లకు చనుబాలైందేమిటి? _____

(ఈ) గేయం ఆధారంగా కింది గేయ పంక్తులను సరి చేసి రాయండి.

1. వాగులు కోడెనాగులై ఉరికే పారే తోగులు క్షీరధారలై వానల భూసతి తానములాడి పైట సవరించె కోకల పచ్చిక
2. చత్రపతి కమ్మ కాపు గొడుగుతో భూపాలుండయ్యె చేలలోన బూని పశుపతియై ములుకోలను పాలిటి కాలుండయ్యె కరువుల

III ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

1. రైతును “దేశానికి వెన్నెముక” అంటారు కదా! ఎందుకు?
2. వాన కురిసేటప్పుడు మీకు ఎలా ఉంటుందో రాయండి.
3. వాన పడ్డప్పుడు మీ ఇంట్లో, ఇంటిబయట వీధులు ఎలా ఉంటాయో వర్ణించి రాయండి.
5. గేయసారాంశాన్ని సొంతమాటల్లో రాయండి.

IV పదజాలం

(అ) కింది వర్ణమాలలో ఉన్న అక్షరాలతో పదాలు తయారు చేయండి. పట్టికలో రాయండి.

వర్ణమాల									
అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ	ౡ	ౢ
ఎ	ఏ	ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	ఋ	ౠ	ౡ	ౢ
క	ఖ	గ	ఘ	ఙ					
చ	ఛ	ఞ	ట	ఠ	డ	ణ	త	థ	ద
ప	ఫ	బ	భ	మ					
య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ	ళ	ఱ

రెండు అక్షరాల పదాలు	మూడు అక్షరాల పదాలు	నాలుగు అక్షరాల పదాలు	జంటపదాలు

(అ) కింది గళ్ళలో వర్షానికి సంబంధించిన పదాలు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి, ఆ పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయండి.

మ	పి	వా	మ	న	ఉ
గొ	డు	గు	బ్బు	ది	రు
ది	గు	వ	లు	క	ము
జ	వ	మె	రు	పు	లు
ల్లు	ర	ల	తు	ఫా	ను
లు	ద	వ	డ	గ	ళ్ళు

పదం సొంతవాక్యం

ఉదా : గొడుగు వర్షం కురుస్తూ ఉంటే గొడుగు పట్టుకొని బయటకు వెళ్ళాను

(ఇ) కింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలు రాయండి.

1. వసంత ఋతువు వచ్చింది. వసుధకు అందం తెచ్చింది. వసుధ = _____
2. మయూరం పురి విప్పి నాట్యం చేస్తుంది. మయూరం = _____
3. నాగలికి రెండువైపులా 'వృషభాలు' కడతారు. వృషభం = _____

(ఈ) మీ ప్రాంతంలో పండే పంటల పేర్లను రాయండి.

ఉదా : వరి

(ఉ) గేయంలోని కింది పదాలను చదవండి. అలాంటివే మీరు రాయండి.

ఉదా: గడగడ ఉరిమింది, చకచక మెరిసింది

(ఈ) పాఠంలో కింది ఏకవచనాలకు బహువచనాలు ఉన్నాయి. వాటిని వెతికి రాయండి.

1. వర్షం _____	5. ముత్యం _____
2. కొమ్ము _____	6. పువ్వు _____
3. గట్టు _____	7. కత్తి _____
4. చేను _____	8. బాణం _____

V సృజనాత్మకత

అ) కింది గేయాన్ని పొడిగించి రాయండి.

పోదాం పోదాం పల్లెకు పోదాం
పల్లెను చూసి పరవశించుదాం
చుట్టు ఎత్తుగ కొండలుంటవి
పచ్చ పచ్చని పొలాలుంటవి .....

VI

ప్రశంస: రైతులు కష్టపడి పంటలు పండిస్తారు కదా! ఇలా వివిధ రంగాలలో కష్టపడి పనిచేసేవారు ఎవరు? వారిని మనం ఎందుకు గౌరవించాలి?

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

- (అ) మూడో తరగతిలో అచ్చులు, హల్లులు గురించి తెలుసుకున్నారు కదా! పాఠం చదవండి. పాఠంలోని అచ్చు అక్షరాలను, హల్లు అక్షరాలను రాయండి.
- (ఆ) 5వ పేజీలోని వర్ణమాలను చూడండి. వాటిలో మీకు తెలియని అక్షరాలు ఏమున్నాయో చెప్పండి.

□ లోని అక్షరాలు ప్రస్తుతం వాడుకలో లేవు. c, 0, ః లను ఉభయాక్షరాలంటారు. c పద్యాలలో, ప్రాచీన గ్రంథాలలో కనిపిస్తుంది.
“ చే , జే , అ ” వీటిని ఎలా పలుకుతారు? పలకండి. వీటికి బదులుగా చ,జ,ర అక్షరాలను రాయడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. ఈ అక్షరాలున్న పదాలున్నాయి. వాటిని చదవండి.

చే	జే	అ
చేలి - చలి	జేల్లెడ - జల్లెడ	అంపం - రంపం
చేలువ - చలువ	జేంకు - జంకు	అంకె - రంకె
చేన్నీళ్ళు - చన్నీళ్ళు	జేమ - జమ	అక్క - రెక్క
చేందమామ - చందమామ	జేంగుపిల్లి - జంగుపిల్లి	అమ్ము - రొమ్ము

ప్రాజెక్టు పని

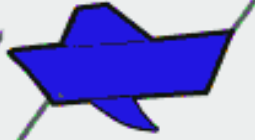
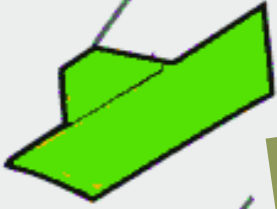
వర్షానికి సంబంధించిన గేయాలు/చిత్రాలు సేకరించండి. వాటి గురించి చెప్పండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. గేయాన్ని రాగంతో పాడగలను. వర్షం గురించి మాట్లాడగలను. ఔను/కాదు
2. గేయం ఆధారంగా ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. ఔను/కాదు
3. వర్షాలను గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. ఔను/కాదు
4. గేయాన్ని పొడిగించగలను. ఔను/కాదు

ప్రకృతి పెరుగుదల మానవులకో వరం - ప్రకృతి నాశనం మానవులకు శాపం

- జీవవైవిధ్య సదస్సు, 2012

చదువు

ఆనందించు

పడవలు చేద్దాం...

రారండోయ్ రారండి... పిల్లల్లారా రారండి
మబ్బులనెక్కి వస్తున్నా - పడవలు చేయగ రారండి!!

సముద్రాలను నింపుకొని
మేఘాలల్లో దాచుకొని
చిటపట చినుకుల రూపంలో
మురిపెంగానే వస్తున్నా!

ఆనందాలే హద్దులుగా
ఆడుకుందాం రారండోయ్!!

కుండపోతగా కురుస్తూ
వాగులు వంకలు దాటుతూ
చెరువులు కుంటలు నింపుతూ
మీ ఇళ్ళ ముంగిట కొస్తున్నా!

సంతోషంగా గంతులు వేస్తూ
చిందులు వేయగ రారండోయ్!!

వస్తువులన్నీ తేవడానికి
బజారునంతా చుట్టేద్దాం
డబ్బులు దాచిన హుండీలనూ
బద్దలుకొట్టి తీసుకువద్దాం!

ఊళ్లో ఉన్న పిల్లలందరూ
పరుగు పరుగునూ రారండోయ్!!

ఎరుపు, పసుపు, నీలం, పచ్చ
మెరుపు కాగితాలన్నిటితో
భలే భలేగా పడవలు చేస్తూ
వర్ణశోభితం చేసేద్దాం!

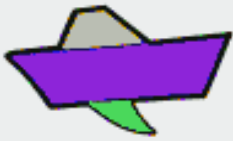
కలిసి మెలసి మీరంతా
సందడి చేయగ రారండోయ్!!

వానల్లోనూ తడిసిన వెరపక
చెత్తలోనూ ఇరికిన బెదరక
చెదరని బాల్యపు గుర్తులకోసం
నావకు నడకను నేర్పిద్దాం!

ఆలోచనలకు పదును పెడుతూ
అందరు ఒకటై రారండోయ్!!

నాతరమా నీతరమా అని
సోమరితనాన్ని దరి రానీకు
కష్టంలోనే ఫలితముందనీ
కలిసి ముందుకు నడుద్దాం!!

రారండోయ్ రారండోయ్ ... పిల్లల్లారా రారండోయ్
- మూలం: ఎన్.సి.ఇ.ఆర్.టి, పాఠ్య పుస్తకం

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

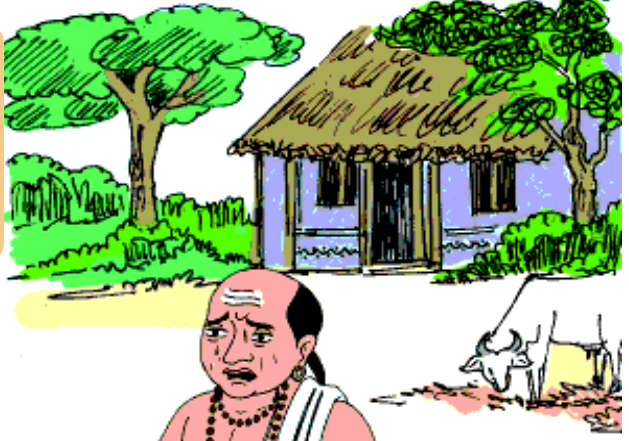
- చిత్రంలో ఎవరున్నారు? వారు ఏం చేస్తున్నారు?
- వారు తలపై తెస్తున్నవి ఏమిటి?
- అలా వాళ్ళు వరసలో ఎందుకు వస్తున్నారు? వీళ్ళు వస్తున్న తీరును గమనిస్తుంటే మీకు ఏమనిపిస్తుంది?

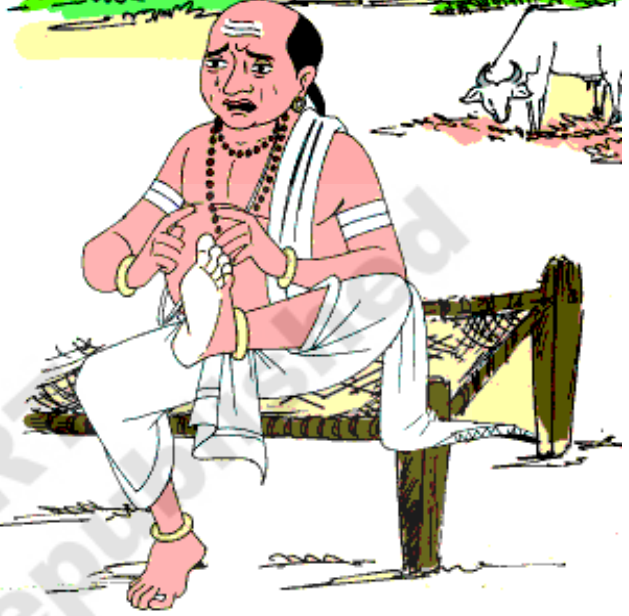
పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

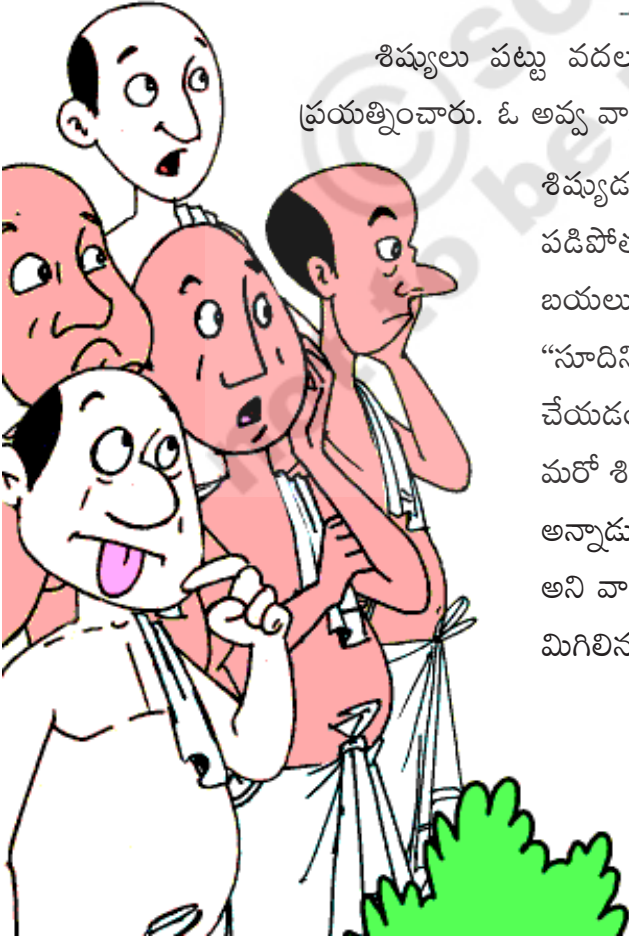
ఒక గురువుగారికి అమాయకులైన శిష్యులున్నారు. వాళ్ళు అమాయకత్వంతో చేసే పనులు మనకు నవ్వుతెప్పిస్తాయి. ఈ కథలో అమాయకులైన శిష్యులు ఏం చేశారో చూడండి.

ఒకసారి పరమానందయ్య గారికి కాలిలో ముల్లు విరిగింది. ఆ ముల్లు తీసివేయడానికి సూది కావలసి వచ్చింది. అది తన ఇంట్లో లేకపోవడంతో ఇరుగు పొరుగువారిని ఎవరినైనా అడిగి సూదిని తెమ్మని శిష్యులను పురమాయించారు. “సరే! అలాగే” అంటూ అయిదుగురు శిష్యులు సూదిని తీసుకురావడానికి వెళ్లారు. శిష్యుల గురించి ఇది వరకే తెలిసి ఉండడంతో అందరూ “మా దగ్గరలేదు” అనీ, “మా ఇంట్లో సూది లేదు” అనీ చెప్పి తప్పించుకున్నారు.

శిష్యులు పట్టు వదలకుండా పొరుగువారు వెళ్లి సూదిని సంపాదించేందుకు ప్రయత్నించారు. ఓ అవ్వ వాళ్లకు సూదినిచ్చింది. సూది చిన్నదిగా ఉంటుంది కనుక ఓ

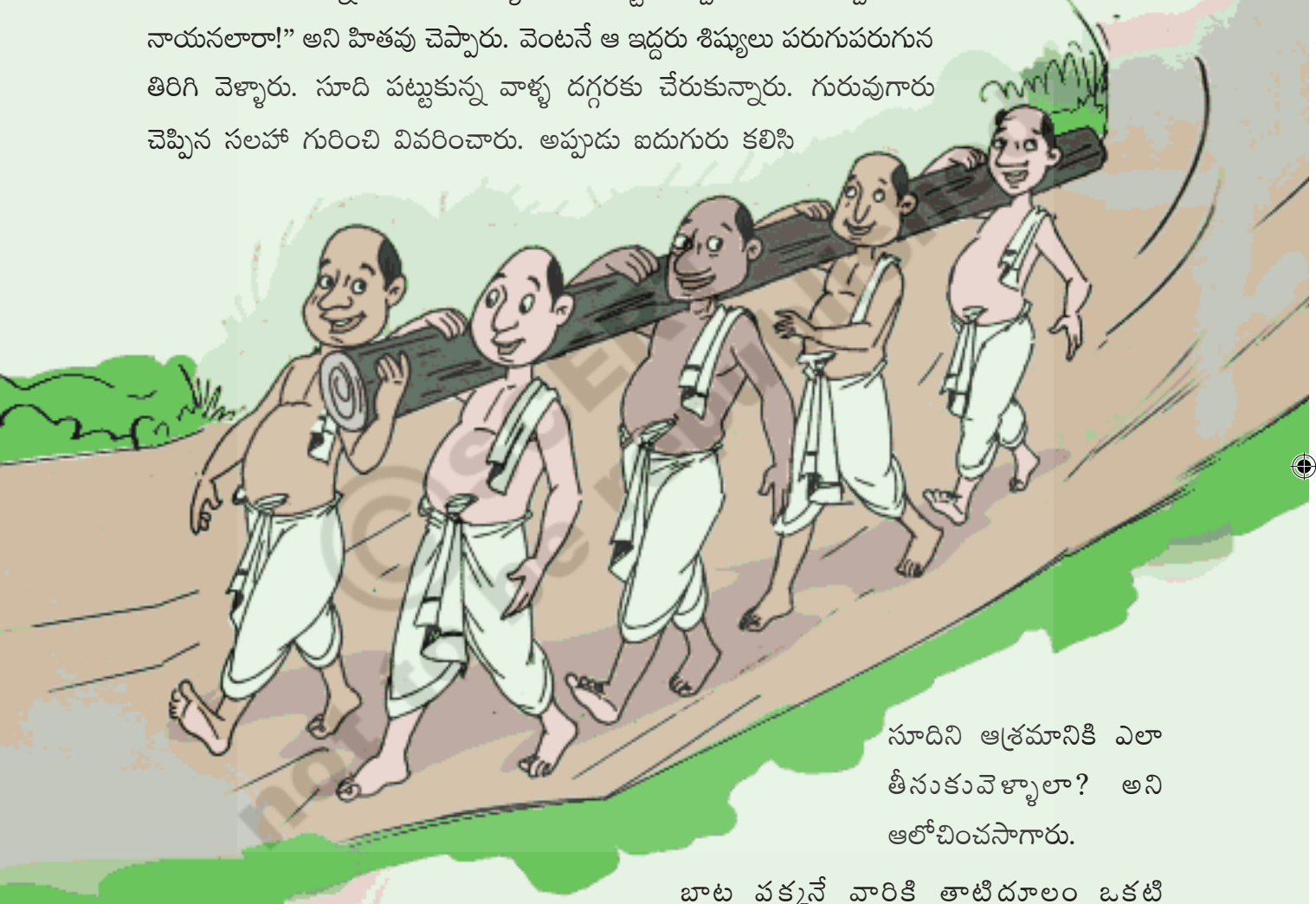

శిష్యుడు దాన్ని జాగ్రత్తగా పట్టుకొని చేజారితే ఎక్కడైనా పడిపోతుందనే భయంతో సూది వైపే చూస్తూ తమ ఊరికి బయలుదేరాడు. మిగిలిన నలుగురు అతణ్ణి అనుసరించారు. “సూదిని వీడొక్కడే తీసుకెళ్తున్నాడు. గురువుగారికి ఉపకారం చేయడంవల్ల వచ్చే పుణ్యం వీడికి ఒక్కడికే దక్కేలా ఉంది.” అని మరో శిష్యుడికి అనుమానం వచ్చింది. మిగిలినవారితో అదే మాట అన్నాడు. అంతే! సూదిని “నేను తెస్తాను” అంటే, “నేను తెస్తాను” అని వాదులాడారు. అప్పటి వరకు సూదిని పట్టుకున్న శిష్యునిపై మిగిలిన నలుగురూ కలియబడ్డారు.

ఈ తగాదాలో సూది ఎక్కడో పడిపోయింది. అందరూ సూదికోసం వెదికారు. మొత్తంమీద సూది దొరికింది. మళ్లీ సూదిని తేవడం కోసం నేనంటే నేనని వాదులాడుకున్నారు. ఒకడు సూదిని ఒకవైపు

పట్టుకోగా మరొకడు ఇంకోవైపు పట్టుకున్నాడు. ఇంకొకడు సూదిని మధ్యలో పట్టుకొని ఆశ్రమం వైపు నడవసాగాడు. కానీ మరో ఇద్దరు శిష్యులకు ఆ సూదిని పట్టుకొనే అవకాశం లేకపోవడంతో వాళ్ళిద్దరికీ కోపం వచ్చింది.” గురువుగారికి ఉపకారం చేసి ఆ పుణ్యాన్ని మీరు ముగ్గురే పొందాలని అనుకుంటున్నారా? మీరు ఇక్కడే ఉండండి. మేమిద్దరం గురువుగారి దగ్గరకు వెళ్లి సూదిని ఎలా తీసుకురమ్మంటారో అడిగి వస్తాం” అన్నారు. వెంటనే వాళ్ళిద్దరూ ఆశ్రమానికి పరుగెత్తుకువెళ్ళారు. గురువుగారికి చెప్పారు.

విషయం విన్న పరమానందయ్యగారు “ఏ కష్టం వచ్చినా, సుఖం వచ్చినా మీరంతా కలిసి పంచుకోవాలి, నాయనలారా!” అని హితవు చెప్పారు. వెంటనే ఆ ఇద్దరు శిష్యులు పరుగుపరుగున తిరిగి వెళ్ళారు. సూది పట్టుకున్న వాళ్ళ దగ్గరకు చేరుకున్నారు. గురువుగారు చెప్పిన సలహా గురించి వివరించారు. అప్పుడు ఐదుగురు కలిసి

సూదిని ఆశ్రమానికి ఎలా తీసుకువెళ్ళాలా? అని ఆలోచించసాగారు.

బాట పక్కనే వారికి తాటిదూలం ఒకటి

కనిపించింది. దాన్ని చూడగానే శిష్యులకు ఓ ఉపాయం స్ఫురించింది. సూదిని తాటి దూలానికి గుచ్చి, “ఇక దీన్ని పట్టండిరా! మనందరం కలిసి ఈ తాటిదూలాన్ని మోసుకుపోదాం! కష్టాన్ని అంతా కలిసి పంచుకోవడం అంటే ఇలాగే మరి” అని ఒకరికొకరు సర్ది చెప్పుకున్నారు.

ఆ ఐదుగురూ తాటిదూలాన్ని తమ భుజాల పైకి ఎత్తుకొని ఆపసోపాలు పడుతూ ఆశ్రమానికి చేరుకున్నారు. తాటిదూలాన్ని కిందికి దించి సూదికోసం వెతికితే ఇంకేముంది?

ఆ తరువాత ఏం జరిగిందో ఊహించండి.

ఇవి చేయండి

I వినడం - ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) ఈ కథను పొడిగించండి. శిష్యుల అమాయకత్వాన్ని చూసి గురువుగారు ఏమనుంటారు?
- (ఆ) ఈ కథ విన్న మీరు నవ్వుకున్నారు కదా! ఇలాంటివి మీకు నవ్వు తెప్పించిన సంఘటనలు ఏమేమి ఉన్నాయి? చెప్పండి.
- (ఇ) మీరు మీ గురువుగారికి ఏ ఏ విషయాలలో సాయపడ్డారో చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం- అర్థంచేసుకొని చెప్పడం. రాయడం

(అ) పాఠం ఆధారంగా కింది వాక్యాలు తప్పి, ఒప్పి గుర్తించండి.

1. పరమానందయ్య కాలిలో మేకు దిగింది. ( )
2. సూదికోసం శిష్యులు పక్క ఊరికి వెళ్లారు. ( )
3. సూదికోసం శిష్యులు తగవులాడుకున్నారు. ( )
4. శిష్యులు సూదిని అరటిబోదెకు గుచ్చి తీసుకెళ్లారు. ( )
5. శిష్యులు తెచ్చిన సూదితో పరమానందయ్య కాలిలో ముల్లును తీశారు. ( )

(ఆ) పాఠంలోని ఈ వాక్యాలు చదవండి. వాటికి ప్రశ్నలు తయారు చేయండి.

ఉదా : మా ఇంట్లో సూది లేదు. - మీ ఇంట్లో సూది ఉందా?

1. సూది నేను తెస్తాను. - _____
2. వాళ్ళిద్దరికీ కోపం వచ్చింది. - _____
3. సూది జారిపడిపోయింది. - _____
4. అందరూ సూదికోసం వెతికారు. - _____

(ఇ) పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. శిష్యులు సూది తీసుకెళ్లడానికి దూలాన్ని ఎన్నుకోవడానికి కారణం ఏమిటి?
2. శిష్యునికి వచ్చిన అనుమానం ఏమిటి? దానివల్ల ఏం జరిగింది?
3. శిష్యులు చేసిన తెలివితక్కువపని ఏమిటి?
4. పాఠంలో ఏ పేరా మీకు నవ్వు తెప్పించింది?

III ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) కథలో ముల్లు తీయడానికి సూది అవసరం ఏర్పడింది కదా! సూదిని ఇంకా ఏ ఏ పనులకు ఉపయోగిస్తారో రాయండి.

- (అ) కథలో ఏ సన్నివేశం చదివితే మీకు చాలా నవ్వు వచ్చింది? ఆ సంఘటనను సొంతమాటల్లో రాయండి.
- (ఇ) సూదిని చాలా జాగ్రత్తగా పట్టుకొని వచ్చారు కదా! మరి మీరు వేటిని తెచ్చేటప్పుడు జాగ్రత్తగా తీసుకొన్నారు?
- (ఈ) కథలో కష్టసుఖాలను కలిసి పంచుకోవాలన్నారు కదా! పిల్లలుగా మీరు ఏవేవి ఎవరితో కలిసి పంచుకొంటారు?
- (ఉ) కథ చదివారు కదా! పరమానందయ్య శిష్యులు ఎలాంటివారు? వాళ్ళను గురించి ఐదు వాక్యాలు రాయండి.

IV పదజాలం

- (అ) పాఠం ఆధారంగా కింది గుణితాలతో మొదలయ్యే పదాలను వెతికి రాయండి. ఇలాంటి పదాలు మీకు తెలిసినవి మరికొన్ని రాయండి.

✓	ా	ి	ీ	ు	ూ

- (అ) 'కష్టసుఖాలు' - కష్టం, సుఖం అనే రెండు పదాలు కలిసి జంటగా కష్టసుఖాలు అని ఒకే పదంగా వచ్చింది. దీన్ని 'జంటపదం' అంటారు. ఇలాంటి జంటపదాలను మరికొన్నింటిని రాయండి.

ఉదా : లాభనష్టాలు   పాపపుణ్యాలు   _____

- (ఇ) "పురమాయింపడం" అంటే ఎవరైనా పనిని మరొకరికి అప్పగించడం. మరి మీకు ఎవరెవరు ఏమేమి పురమాయిస్తారో కింది పట్టికలో రాయండి.

ఎవరు?	వేటిని పురమాయిస్తారు?
అమ్మ	_____
నాన్న	_____
తాత/అమ్మమ్మ/నాయనమ్మ	_____
ఉపాధ్యాయుడు	_____

- (ఈ) కింద కొన్ని బహువచన రూపంలో ఉన్న పదాలు ఉన్నాయి. వాటి ఏకవచన రూపాలు పాఠంలో ఉన్నాయి. గుర్తించండి. రాయండి.

సూదులు, శిష్యులు, అనుమానాలు, ఉపకారాలు, ఆశ్రమాలు, దూలాలు

_____

(ఉ) కింద ఇచ్చిన ఆధారాలతో పదాలను పూరించండి.

1. పర్వదినానికి మరో పేరు
2. రైతు పండించేది
3. పక్షులను ఉంచకూడని చోటు
4. పెళ్లికి వేసేది
5. కాయ పక్వానికి వస్తే

పం		
పం		
పం		
పం		
పం		

V సృజనాత్మకత

(అ) 'సూది కథ'లో శిష్యులు సూదిని జారవిడిచి తాటి మొద్దుతో వచ్చారు కదా! అప్పుడు గురువుగారు శిష్యులతో ఏమి మాట్లాడి ఉంటారో ఊహించుకొని గురుశిష్యులమధ్య సంభాషణ రాయండి.

(ఆ) 'సూది కథ'ను నాటకీకరణ చేయండి.

VI ప్రశంస : పరమానందయ్య గారి శిష్యులు చాలా అమాయకులు కదా! మరి ఇటువంటి

అమాయకులు మనకు ఎదురైతే వారి పట్ల మనం ఎలా ప్రవర్తించాలో చెప్పండి.

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) కింది పేరాను చదవండి. (. ,) గుర్తులను సరైన చోట గుర్తించండి. అట్లాగే నామవాచకం, సర్వనామం, క్రియా పదాలను గుర్తించండి.

స్నిగ్ధ ఘణి రమ్య వర్ణన్ జంతు ప్రదర్శనశాలకు వెళ్ళారు వాళ్ళు అక్కడ సింహం పులి ఏనుగు జిరాఫీ కోతి మొదలైన జంతువులను చూశారు అంతేకాకుండా చిలుక నెమలి పావురం లాంటి రకరకాల పక్షులను చూశారు జంతు ప్రదర్శనశాల ముందు పండ్లబండి ఉంది వారు జామ బత్తాయి అరటిపండ్లు కొని తిన్నారు ఆటో ఎక్కి ఇంటికి వచ్చారు.

(ఆ) పాఠం చదవండి. . , గుర్తుల ముందున్న పదాలను గుర్తించి రాయండి.

- (.) కు ముందున్న పదాలు _____
- (,) కు ముందున్న పదాలు _____

ప్రాజెక్టు పని

హాస్య కథలను సేకరించండి. మీకు నచ్చిన కథను రాసి తరగతిలో ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1.	కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. పొడిగించగలను.	ఔను/కాదు
2.	కథను ధారాళంగా చదవగలను. తప్పొప్పులను గుర్తించగలను.	ఔను/కాదు
3.	పరమానందయ్య శిష్యుల గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను.	ఔను/కాదు
4.	'సూదికథ'ను సంభాషణ రూపంలో రాయగలను.	ఔను/కాదు

లక్ష్యంపై ఉన్నంత శ్రద్ధాసక్తుల్ని లక్ష్య సాధనలో సైతం చూపించాలి. విజయరహస్యమంతా ఇదే.

- స్వామి వివేకానంద

కింది చిత్రం చూడండి.

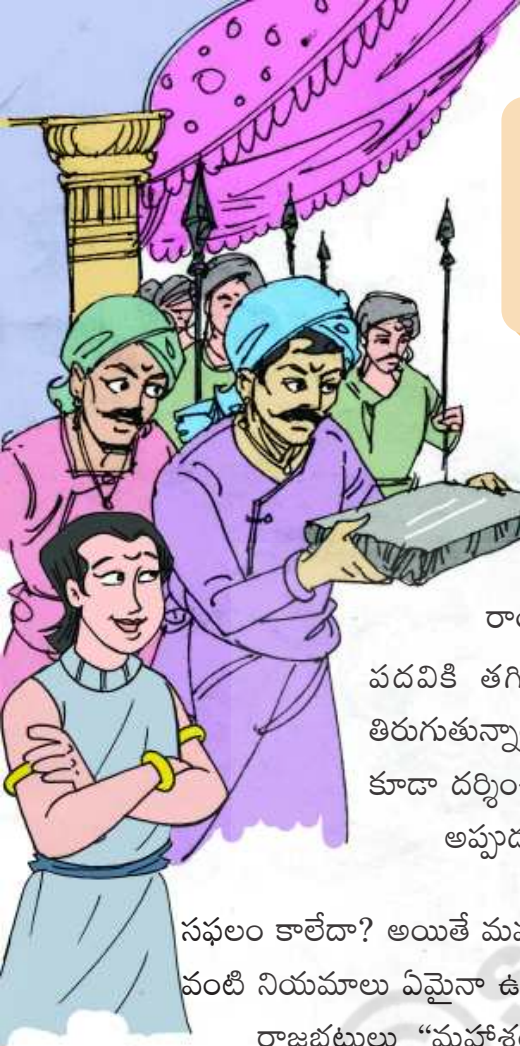
ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రం చూడండి. ఏమేమి ఉన్నాయో చెప్పండి.
- కింది భాగంలో సూచించిన బొమ్మలు చిత్రంలో దాగున్నాయి. అవి ఎక్కడ ఉన్నాయో గుర్తించండి. ఒక్కొక్క దానికి ఒక రంగు వేయండి.
- మీరు వాటిని ఎలా గుర్తించగలిగారు?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

తెలివితేటలకు పెద్దవాళ్ళు, చిన్నవాళ్ళు అనే తేడాలేదు. చిన్న పిల్లలు తమ మేధాశక్తితో పెద్దవాళ్ళను ఆశ్చర్యపరిచే ప్రతిభను ప్రదర్శిస్తుంటారు. ఇలా ఒక బాలుడు తన తెలివితేటలతో ఎంత గొప్ప పదవి పొందాడో ఈ కథను చదివి తెలుసుకుంటారు.

ఒకరోజు గురువుగారి దగ్గరకు ఇద్దరు రాజభటులు వచ్చారు. వారి చేతిలో ఒకరాతి పలక ఉంది. ఆ పలక మీద ఒక గీత ఉంది. రాజభటులు గురువుగారికి పలకను చూపించి “ఆర్యా! మేం విజయనగర సామ్రాజ్యాధీశులైన శ్రీశ్రీశ్రీ వీరనరసింహ

రాయలవారి సేవకులం. మహారాజుగారి ఆజ్ఞానుసారం మహామంత్రి పదవికి తగిన బుద్ధిమంతుడూ సమర్థుడూ అయిన వ్యక్తికోసం ఊరూరా తిరుగుతున్నాం. కాని, ఎక్కడా మాకు అటువంటి వ్యక్తి కనిపించలేదు. తమరిని కూడా దర్శించి పోదామని ఇలావచ్చాం” అన్నారు.

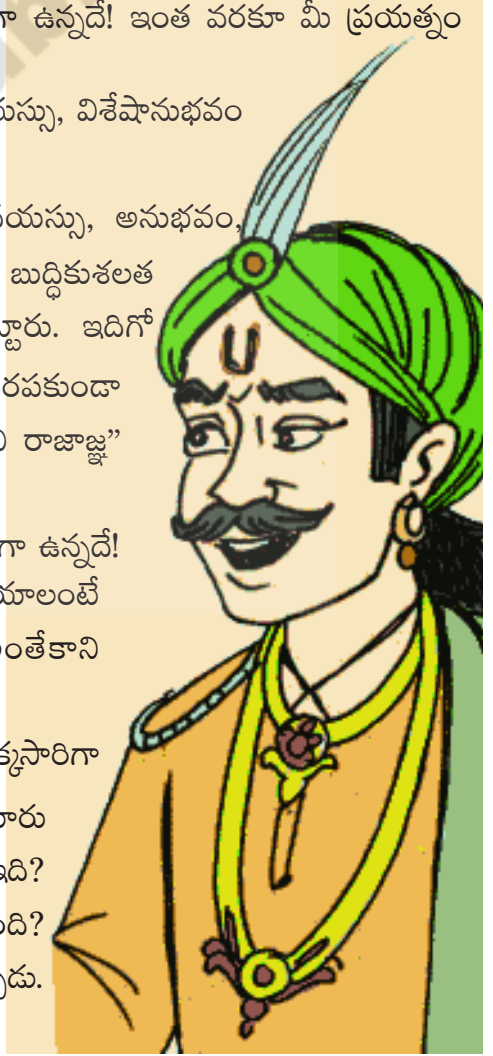
అప్పుడు గురువుగారు “ఆశ్చర్యంగా ఉన్నదే! ఇంత వరకూ మీ ప్రయత్నం

సఫలం కాలేదా? అయితే మహామంత్రి పదవికి అధికవయస్సు, విశేషానుభవం వంటి నియమాలు ఏమైనా ఉన్నాయా!” అని అడిగారు.

రాజభటులు “మహాశయా! మంత్రికావడానికి వయస్సు, అనుభవం, అందం చందం, చదువూ సంధ్యలతో నిమిత్తం లేదు. బుద్ధికుశలత ఉంటేచాలు. అందుకే మహారాజుగారు ఒక పరీక్షపెట్టారు. ఇదిగో చూడండి. ఈ పలకమీద ఉన్న గీతను ఎవరైతే తాకకుండా, చెరపకుండా చిన్న గీతగా చేయగలరో వారిని వెంటనే వెంటబెట్టుకొని రమ్మని రాజాజ్ఞ” అని విన్నవించారు.

అందుకు గురువుగారు ఆశ్చర్యపోతూ “ఇది చాలా విచిత్రంగా ఉన్నదే! ఇదెలా సాధ్యం? ఉన్న గీతను తాకకుండా, చెరపకుండా చిన్నది చేయాలంటే ఏ మంత్రమో, తంత్రమో, మహేంద్రజాలమో కావాలి. అంతేకాని సామాన్యులకు వీలయ్యే విషయం కాదిది” అని నీళ్ళునమిలారు.

ఆ సంభాషణ అంతా ఆసక్తిగా ఆలకిస్తున్న ఒక బాలుడు ఒక్కసారిగా లేచి నిలబడ్డాడు. “గురువర్యా! ఆ పలక ఇలా ఇవ్వండి ఒక్కమారు చూస్తాను” అన్నాడు. గురువుగారు చిరాకుపడుతూ “నీకెందుకురా ఇది? కొమ్ములు తిరిగినవాళ్ళకే ఇది సాధ్యంకాలేదు. ఇక నీకేం తెలుస్తుంది? అయినా ఏం పోయిందిలే, చూడు” అంటూ పలకను అతని చేతికిచ్చాడు. పిల్లలంతా కళ్ళార్పకుండా ఆ బాలునివైపే చూస్తున్నారు.

ఆ బాలుడు పలకమీద ఉన్న గీతను పరీక్షగా చూశాడు. వెంటనే ఒక బలపం తీసుకొని ఆ గీత కింద మరొక పెద్ద గీత గీశాడు. దాన్ని చూపిస్తూ “చూశారా? గురువుగారూ! గీతను చెరపకుండా పెద్ద గీతను చిన్నదాన్ని చేశాను. నేను గీసిన ఆ పెద్ద గీతముందు ఇది చిన్నదేగా!” అన్నాడు ఆ బాలుడు. గురువుగారు శిష్యుడి మేధాశక్తికీ, కుశాగ్రబుద్ధికీ, సమయస్ఫూర్తికీ ఎంతో సంతోషించారు. రాజభటులు ఆ బాలమేధావిని గుర్రంమీద కూర్చుండబెట్టుకొని సగౌరవంగా రాజసభకు తీసుకువెళ్లారు.

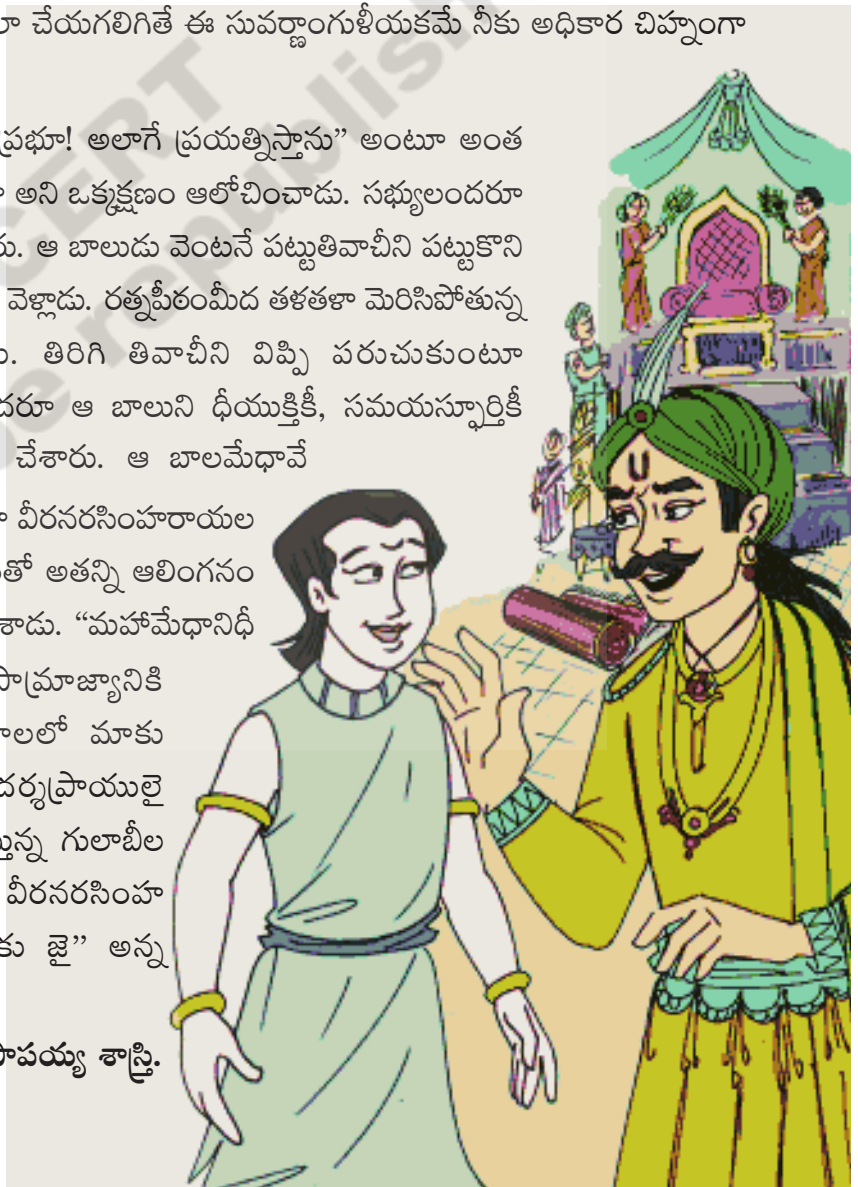
విజయనగర సార్వభౌముడైన వీరనరసింహరాయలు కొలువుతీరి ఉన్నారు. రాజభటులు ఆ బాలుని ప్రభువుకు చూపించి “మహారాజా! తమరు పెట్టిన పరీక్షలో నెగ్గినవాడు ఈ బాలుడే” అని పలకను అందించారు.

మహారాజు ఆశ్చర్యంతో “ఈ ముక్కుపచ్చలారని ముద్దుబాలుడు ఎంత ప్రతిభావంతుడు! నాకు ఇటువంటి బుద్ధిమంతుడే మహామంత్రిగా కావాలి” అని మనసారా కోరుకున్నాడు. అనంతరం ఆయన ఆ బాలుణ్ణి చూస్తూ, “నీ ప్రతిభ అనన్యసామాన్యం. ఇదిగో ఈ బంగారు ఉంగరాన్ని ఈ ఉన్నత రత్నపీఠంమీద పెడుతున్నాను. నీవు నిలబడిన చోటు నుండి ఇక్కడిదాకా ఉన్న పట్టుతివాచీపై పాదం పెట్టకుండా వచ్చి ఉంగరం తీసుకోవాలి. బయలుదేరిన చోటుకి తిరిగి వెళ్ళాలి. అలా చేయగలిగితే ఈ సువర్ణాంగుళీయకమే నీకు అధికార చిహ్నంగా భాసిస్తుంది” అని పలికాడు.

ఆ బాలుడు చిరునవ్వుతో “చిత్తం ప్రభూ! అలాగే ప్రయత్నిస్తాను” అంటూ అంత పెద్ద తివాచీపై నడవకుండా ఎలా వెళ్ళాలా అని ఒక్కక్షణం ఆలోచించాడు. సభ్యులందరూ కుతూహలంగా ఆ బాలుడినే తిలకిస్తున్నారు. ఆ బాలుడు వెంటనే పట్టుతివాచీని పట్టుకొని నెమ్మదిగా చుట్టుకుంటూ ముందుకు నడిచి వెళ్లాడు. రత్నపీఠంమీద తకతళా మెరిసిపోతున్న బంగారు ఉంగరాన్ని అందుకున్నాడు. తిరిగి తివాచీని విప్పి పరుచుకుంటూ యథాస్థానానికి వచ్చాడు. సభాసదులందరూ ఆ బాలుని ధీయుక్తికీ, సమయస్ఫూర్తికీ జేజేలు పలుకుతూ కరతాళ ధ్వనులు చేశారు. ఆ బాలమేధావే

తిమ్మరుసు. తిమ్మరుసు వినయపూర్వకంగా వీరనరసింహరాయలు వైపు చూశాడు. మహారాజు మహానందంతో అతన్ని ఆలింగనం చేసుకొని అమాత్యపీఠాన్ని అలంకరింపజేశాడు. “మహామేధానిధీ ఈ క్షణంనుంచి ఈ విజయనగర సామ్రాజ్యానికి మహామాత్యులు మీరే. అన్ని విషయాలలో మాకు మార్గదర్శకులై, అమాత్యలోకానికి ఆదర్శప్రాయులై వర్ధిల్లండి,” అన్నారు. వెంటనే గుబాళిస్తున్న గులాబీల దండను తిమ్మరుసు మెడలో వేశాడు వీరనరసింహ రాయలు. “మహామంత్రి తిమ్మరుసుకు జై” అన్న నినాదాలతో మహాసభ మారుమ్రోగింది.

- కరుణశ్రీ డా॥ జంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రి.

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) తిమ్మరుసును బుద్ధిమంతుడు, సమర్థుడు అని సభలోని వారు పొగిడారు కదా! తెలివిగా ఏపని చేసినా అలా మెచ్చుకుంటారు. మీరు ఏ ఏ పనులను సమర్థతతో చేయగలుగుతారు?
- (ఆ) అన్ని పనులూ అందరికీ సాధ్యం కావు. మీకు సాధ్యమయ్యే పనులేవి? సాధ్యంకాని పనులేవి?
- (ఇ) బాల తిమ్మరుసు కథను మీ సొంతమాటల్లో చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) “గీతను తాకకుండా, చెరపకుండా చిన్నది చేయాలంటే ఏ మంత్రమో, తంత్రమో, మహేంద్రజాలమో కావాలి” అని ఎవరు ఎవరితో అన్నారు? ఏ సందర్భంలో అన్నారో చెప్పండి.
- (ఆ) కింది పదాలు చదవండి. ఆ పదాలతో వచ్చే వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడున్నాయో గుర్తించండి. ఆ వాక్యాల కింద గీత గీయండి. ఆ వాక్యాల అర్థం చెప్పండి.
- విశేషానుభవం, బుద్ధికుశలత, ముక్కుపచ్చలారని, సార్వభౌముడు, అనన్యసామాన్యం.

(ఇ) పాఠం చదవండి రాయండి.

1. కథపేరు : _____
2. కథలో ఉన్నవారు (పాత్రల పేర్లు) : _____
3. కథలో ఉన్న ముఖ్యమైన విషయం/ సమస్య : _____
4. ముగింపు (చివరకు ఏమి జరిగింది?) : _____

(ఈ) కింది పేరాను చదవండి. పేరాలో తారుమారైన పదాలను ఉండవలసిన చోట పెట్టి పేరాను తిరిగి రాయండి.

మహారాజు వీరనరసింహారాయలు తిమ్మరుసును ఉద్దేశించి నీ బయలుదేరిన అనన్య సామాన్యం. ఇదిగో ఈ పట్టు ఉంగరాన్ని ఈ ఉన్నత రత్న ప్రదం మీద పెడుతున్నాను. మీరు నిలబడిన చిహ్నం నుండి ఇక్కడి దాకా బంగారు తివాచీ పరచి ఉన్నది కదా! మీరు ఆ తివాచీపై పీఠం పెట్టకుండా వచ్చి ఉంగరం అందుకొని ప్రతిభ చోటుకు రావాలి. అలా చేయగలిగితే ఈ సువర్ణాంగుళీయకమే మీకు అధికార చోటుగా లభిస్తుంది అని పలికాడు.

(ఉ) కింది పేరాను చదవండి. ప్రశ్నలు రాయండి.

ఒకరోజు తిమ్మరుసు గురువుగారి వద్దకు ఇద్దరు రాజభటులు వచ్చారు. వారిచేతిలో ఒక రాతి పలక ఉన్నది. ఆ పలకమీద ఒక గీత ఉన్నది. రాజ భటులు గురువుగారికి పలకను

చూపి “అయ్యా! మేము రాజభటులం. ఈ పలకమీద ఉన్న గీతను తాకకుండా, చెరపకుండా, చిన్నదిగా చేసినవారిని వెంటబెట్టుకొని రమ్మని రాజాజ్ఞ. ఇది మంత్రి పదవికోసం పరీక్ష” అన్నారు. గురువుగారు ఏ మంత్రిమో, తంత్రిమో, మహేంద్రజాలమో! అయితే తప్ప ఇది సాధ్యం కాదన్నారు. తిమ్మరుసు ఆ పలకను తీసుకొని ఆ గీత కింద మరొక పెద్దగీత గీసి చిన్నదిగా చూపించాడు. గురువుగారు శిష్యుడి మేధాశక్తిని మెచ్చుకున్నారు.

(ఊ) పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. రాజభటులు గురువుగారితో ఏమని చెప్పారు?
2. మహారాజు పెట్టిన పరీక్షలో తిమ్మరుసు ఎలా నెగ్గాడు?
3. ఉంగరం పరీక్షలో తిమ్మరుసు నెగ్గిన తరువాత మహారాజు తిమ్మరుసును ఉద్దేశించి ఏమన్నాడు?

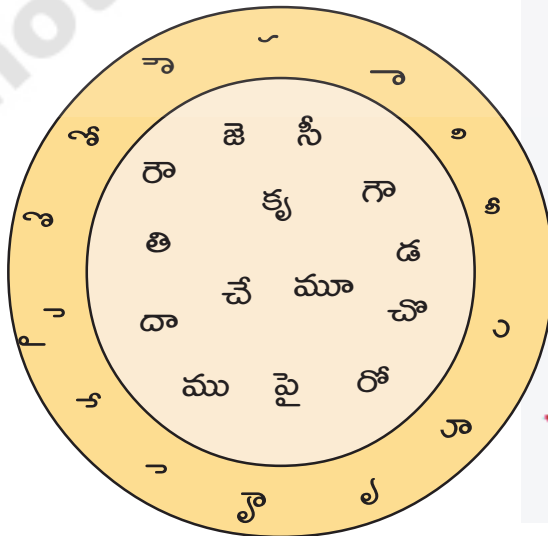
III ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) కథలో మీకు ఆశ్చర్యం కలిగించిన సంఘటన ఏది? అది మీకు ఎందుకు ఆశ్చర్యం కలిగించిందో రాయండి.
- (ఆ) మహారాజుగారు మంత్రిపదవికి పరీక్ష ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చిందో ఊహించండి.
- (ఇ) మహారాజు తిమ్మరుసును చూసి నీ ప్రతిభ “అనన్య సామాన్యం” అని అన్నాడు కదా! అంటే అర్థమేమిటి? అనన్య సామాన్యం అని ఇంకా ఏ ఏ సందర్భాలలో అంటారు.
- (ఈ) తిమ్మరుసు ఎలాంటి వాడు? 5, 6 వాక్యాలు రాయండి.

IV పదజాలం

(అ) మీరంతా గుణింతాలు నేర్చుకున్నారు కదా! కింది చట్రంలోని అక్షరాలతో గుణింతాన్ని జతచేయండి. ఒక్కొక్క అక్షరంతో వచ్చే పదాలను రాయండి.

(అ) 1, 2, 3 పాఠాలు చదవండి. కింది గుణింతాక్షరాలతో ప్రారంభమైన పదాలు పాఠాలలో వెదికి రాయండి. పాఠంలో అలాంటి పదాలు లేకుంటే సొంతంగా రాయండి.

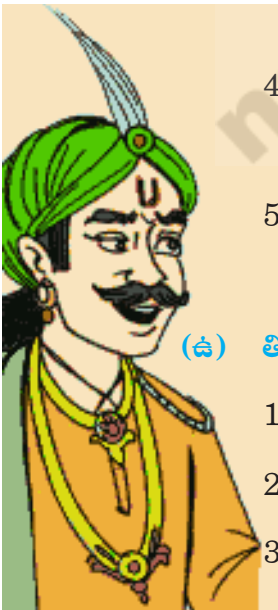
✓	౧	౨	౩	౪	౫	౬	౭	౮	౯	౧౦	౧౧	౧౨	౧౩

(ఇ) అందం చందం, చదువూ సంధ్యలాంటి పదాలు మరికొన్ని ఇక్కడ ఉన్నాయి. ఖాళీలను తగిన పదాలతో పూరించండి. ఇలాంటివే మరికొన్ని రాయండి.

1. తోడు _____; 2. సిరి _____;
3. పాడి _____; 4. వంట _____;
5. ఈడూ _____; 6. పురుగు _____;
7. పిల్లా _____; 8. నగా _____;
9. చిందర _____; 10. రాళ్ళూ _____;

(ఈ) కింది వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలకు అదే అర్థం వచ్చే పదాలతో కొత్తవాక్యం రాయండి.

1. రాజభటులు గురువుగారిని దర్శించి పోదాం అని వచ్చారు.
_____
2. తిమ్మరుసు సమయస్ఫూర్తికి సభలోని వారందరూ కరతాళ ధ్వనులు చేశారు.
_____
3. తిమ్మరుసు సువర్ణాంగుళీయకం ధరించాడు.
_____
4. సభలోని వారందరూ బాల తిమ్మరుసునే కుతూహలంగా తిలకించారు.
_____
5. మా సామ్రాజ్యానికి మహామాత్యులు మీరే.
_____

(ఉ) తిమ్మరుసు ఎంతో ప్రతిభావంతుడు కదా!

1. ప్రతిభకలిగిన వాణ్ణి ప్రతిభావంతుడు అంటారు.
2. బుద్ధికలిగిన వాణ్ణి _____ అంటారు.
3. సమర్థంగా పనిచేసేవాణ్ణి _____ అంటారు.

4. మేధాశక్తి ఎక్కువగా ఉంటే _____ అంటారు.
5. తెలివితేలివాణ్ణి _____ అంటారు.
6. అందరికీ మార్గం చూపేవాణ్ణి _____ అంటారు.
7. అందరికీ ఆదర్శంగా నిలిస్తే _____ అంటారు.

(ఊ) ఈ కింది పేరా చదవండి. గీతగీసిన పదాలలో ఏవి ఏకవచనాలో, ఏవి బహువచన పదాలో గుర్తించి రాయండి.

ఒక అడవిలో కొన్ని జంతువులు ఆశ్చర్యకరంగా ప్రవర్తించేవట. ఆ అడవిలో ఒకచోట నిర్మల సరోవరం ఉంది. అక్కడికి నీళ్ళు తాగడానికి నాలుగు రకాల అడవి జంతువులు వేళ తప్పకుండా వస్తూ ఉండేవి. లేళ్ళు మూడేసి రోజులకొకసారి, చమరీమృగాలు ఐదేసి రోజులకొకసారి మధ్యాహ్నం నడినెత్తిన సూర్యుడున్నప్పుడు ఆ సరస్సుకు వచ్చేవి. ఖడ్గమృగాలు ఏడేసి రోజులకొకసారి, ఏనుగులు తొమ్మిదేసి రోజులకొకసారి అదే వేళకు వచ్చేవి. అవి అన్నీ కలిసి ఒకచోట గుమిగూడి భయం లేకుండా నీళ్ళు తాగుతూ ఉంటే, ఏనుగులు తొండాలతో నీళ్ళుపీల్చి సరదాకి ఇతర జంతువుల మీద చిమ్ముతూ ఉంటే ఆ దృశ్యం చూడ ముచ్చటగా ఉండేది.

V. సృజనాత్మకత: బాల తిమ్మరుసును అతని స్నేహితులు కలిశారు. వాళ్ళు ఏమి మాట్లాడుకున్నారో ఊహించి సంభాషణ రాయండి.

VI ప్రశంస : కింది వాటిలో ఏదైనా ఒక దానిని చేయండి.

- (అ) గురువుగారు తిమ్మరుసు సమయస్ఫూర్తిని మెచ్చుకున్నారు కదా! అట్లాగే మీ ఉపాధ్యాయులు కూడా మిమ్మల్ని మెచ్చుకోవడానికి ఏమేమి చేస్తారో చెప్పండి.
- (ఆ) తిమ్మరుసులాగా మీ స్నేహితులు ఏవైనా పరీక్షల్లో నెగ్గితే ఎలా ప్రశంసిస్తారు? ఓడిపోతే ఏం చెబుతారు?

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) కింది వాక్యాలను చదవండి.

- పాలపిట్ట అందంగా ఉంది.
- నేను జాతరలో ఎర్రని గాజులు కొన్నాను.
- వేపకాయ చేదుగా ఉంటుంది.
- మల్లెపూలు మంచి వాసననిస్తాయి.

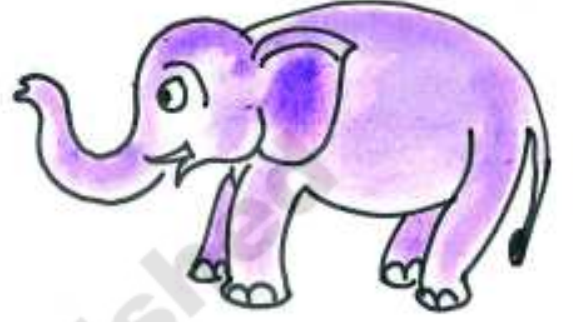
పై వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలను గమనించండి.

‘అందంగా, ఎర్రని, చేదుగా, మంచి’ అనేవి గుణాన్ని తెలిపేపదాలు. ‘పాలపిట్ట, గాజులు, వేపకాయ, మల్లెపూలు’ అనేవి నామవాచక పదాలు. ఇలా నామవాచకాల గుణాలను తెలిపే పదాలను ‘విశేషణాలు’ అంటారు.

(అ) కింది వాక్యాలు చదవండి. విశేషణ పదాల కింద గీత గీయండి.

1. ఏనుగు పెద్ద జంతువు.
2. చక్కెర తియ్యగా ఉంటుంది.
3. సీత అందమైన అమ్మాయి.
4. కాటుక నల్లగా ఉంటుంది.
5. అత్తరు వాసన మంచిగా ఉంటుంది.

(ఇ) కింది విశేషణ పదాలను ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి.

తెలివైన, వేగంగా, చిక్కని, చక్కని, పొడవైన

ప్రాజెక్టు పని

సమయస్ఫూర్తికి సంబంధించిన కథలను సేకరించండి. చదవండి. మీకు నచ్చిన కథను రాసి గోడపత్రికలో ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. సాధ్యమయ్యేవి, కానివాటి గురించి చెప్పగలను.	ఔను/కాదు
2. కథను ధారాళంగా చదవగలను. చదివిన అంశానికి ప్రశ్నలు రాయగలను.	ఔను/కాదు
3. తిమ్మరుసు గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను.	ఔను/కాదు
4. సంభాషణలను ఊహించి రాయగలను.	ఔను/కాదు

పదవులకు అలంకారం దుస్తులు కావు. వ్యక్తిత్వం, సేనా భావం ముఖ్యం.

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రం చూడండి. ఏమి జరుగుతుందో చెప్పండి.
- మీకు కూడా ఇలా ఎప్పుడైనా కలలు వచ్చాయా? ఏ ఏ కలలు వచ్చాయి?
- చెట్లకు రెక్కలు వచ్చి ఎగిరితే ఎలా ఉంటుందో చెప్పండి. అవి మనతో మాట్లాడితే ఏం చెబుతాయో చెప్పండి.

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

మనందరికీ కలలోస్తుంటాయి కదా! అలాగే ప్రజ్ఞకు కూడా కల వచ్చింది. ఆ కలలో కనిపించిన కొన్ని వస్తువులు ప్రజ్ఞతో తమ గురించి చెప్పుకున్నాయి. వాటి మాటలు విన్న ప్రజ్ఞలో మార్పు వచ్చింది. ప్రజ్ఞకు కలలో ఏం కనిపించాయి? అవి ఏమి చెప్పాయి? పాఠం చదివి తెలుసుకోండి.

ప్రజ్ఞకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఆరోజు తనకు కొత్త పుస్తకాలు వచ్చాయి. వాటిని సర్దుకోవాలి. ప్రజ్ఞకు కథలంటే చాలా ఇష్టం. తన వద్ద బోలెడు కథల పుస్తకాలు కూడా ఉన్నాయి. కథల పుస్తకాలను, తన తరగతి పుస్తకాలను సర్దుకోవాలనుకుంది. పుస్తకాల అలమరలో పైభాగం ఖాళీ చేయాలి. కానీ ఆ చోట అన్నీ

పాత కాగితపు సంచులు, ధూళితో నిండి ఉన్నాయి. ప్రజ్ఞ కాగితపు సంచులన్నీ తీసి చెత్తబుట్టలో పారేసింది. అలమర అంతా చక్కగా శుభ్రం చేసి, పుస్తకాలను సర్దేసింది. అలసిపోయిన ప్రజ్ఞ చందమామ పుస్తకం తీసుకొని చదవడం మొదలు పెట్టింది. చదువుతూ, చదువుతూనే నిద్రలోకి జారుకుంది.

అంతలోనే ప్రజ్ఞ కళ్లముందు ఒక చిత్రమైన సన్నివేశం కనిపించింది. తాను పారేసిన కాగితపు సంచులన్నీ గుంపుగా ఓచోట చేరి గుసగుసలాడుకుంటున్నాయి.

ప్రజ్ఞ శ్రద్ధగా వాటి మాటలను వినసాగింది.

‘ఇప్పుడు మనల్ని ఎవ్వరూ పట్టించుకోవడం లేదు. ఇంతకుముందైతే ప్రజ్ఞ వాళ్ళ అమ్మానాన్నలు మనల్ని జాగ్రత్తగా దాచిపెట్టి మరీ వాడేవారు.’ అంది ఓ సంచి.

“ఇన్ని రోజులుగా మనం దుమ్ముపట్టి మూలిగాం. ఈరోజు ప్రజ్ఞ మనల్ని తీసింది! ఏం లాభం! తీసి నేరుగా చెత్తబుట్ట లోకే విసిరేసింది.” అని మరో సంచి అంది.

“ఇప్పుడంతా ప్లాస్టిక్ యుగమే బాబూ! కాగితపు సంచులు ఎవరికి కావాలి? కుర్చీలు, బల్లలు, గిన్నెలు, డబ్బాలు అన్నీ ప్లాస్టిక్ మయమే! ఎటు చూసినా ప్లాస్టిక్! ప్లాస్టిక్! చివరికి ఎన్నికల ప్రచారానికి ఉపయోగించే జెండాలు, ఫోటోలు సైతం బట్టతో చేసినవి కాక ప్లాస్టిక్ వే కదా! అందరికీ ప్లాస్టిక్ పిచ్చే పట్టింది.” అంది మరో సంచి.

ఈ మాటలు విన్న ప్రజ్ఞ కాగితపు సంచుల్లో ఇలా అంది. “అవును మరి! ప్లాస్టిక్ తో ఎన్నో లాభాలున్నాయి కాబట్టే అందరికీ ప్లాస్టిక్ పై మోజు పెరిగింది. ప్లాస్టిక్ వస్తువులు వివిధ రంగుల్లో ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి. మట్టి వస్తువుల్లా అవి త్వరగా పగిలిపోవు. అలాగే కాగితపు వస్తువుల్లా నీళ్ళు తగలగానే చిరిగిపోవు. అంతే కాదు ప్లాస్టిక్ వస్తువులు, స్టీలు వస్తువుల్లా ఎక్కువ ఖరీదు కూడా ఉండవు” మరి.

“కానీ ప్లాస్టిక్ వల్ల ఎంతో నష్టం ఉంది. అది తెలుసా నీకు?” అని మరో కాగితపు సంచి ప్రజ్ఞతో అంది.

“తెలియదు” అన్న ప్రజ్ఞతో కాగితపు సంచి ఇలా అంది. “విను మరి! కాగితపు సంచులు, మట్టి వస్తువులు, కర్రవస్తువులు పాడైపోయినప్పుడు వాటిని పారేస్తారు కదా! అవి కొన్ని రోజుల తర్వాత కరిగి మట్టిలో కలిసిపోతాయి. కాని, ప్లాస్టిక్ వస్తువులను మట్టిలో పారేస్తే అవి మట్టిలో కలిసిపోవు, సరికదా మట్టి అంతా ప్లాస్టిక్ మయం అవుతుంది.

ప్లాస్టిక్ వస్తువులు, సంచులు ఎన్ని సంవత్సరాలైనా నశించకుండా భూమి పొరల్లో అలాగే ఉండిపోయి, పంటలు పండకుండా చేస్తాయి. ఈ ప్లాస్టిక్/ పాలిథిన్ సంచులు చెరువులు, కాలువలు, జలాశయాల్లో ఉండి కొన్ని సంవత్సరాల వరకు నీటిలో ఉన్న చేపలు, కప్పలు చనిపోయేటట్లు చేస్తున్నాయి. కాలుష్యకారకాలవుతున్నాయి. అలాగని వాటిని కాల్చేద్దాం అని అనుకుంటే కరిగిన ఆ ప్లాస్టిక్ నుండి విషవాయువులు విడుదలై జీవకోటికి ముప్పు వాటిల్లే ప్రమాదం ఉంది తెలుసా?” అంది కాగితపు సంచి.

“అయితే సరే! ప్లాస్టిక్ పర్యావరణాన్ని పాడు చేస్తుంది. నష్టపరుస్తోంది అని నమ్ముదాం. కానీ మనం ప్లాస్టిక్ వాడడం మానేసి, కాగితాన్నే వాడడం మొదలుపెడితే ఎంత కాగితమైనా సరిపోతుందా? అందుకు ఎన్నో చెట్లను నరికివేయాల్సి వస్తుంది కదా! దీనివల్ల పర్యావరణం నష్టపోదా! చెప్పండి!” అని ప్రజ్ఞ ఎదురు ప్రశ్న వేసింది.

పెద్ద కాగితపు సంచి ప్రజ్ఞకు నచ్చజెబుతూ ఇలా అంది. “మన అవసరాలకు కావల్సినంత వినియోగించుకోవడంలో తప్పు లేదు. కానీ అవసరాలకు మించి వృథాచేయడం సరికాదు. గాంధీగారు ప్రకృతి వనరుల గురించి “ప్రకృతి వనరులు మనిషి అవసరాలకు కావలసినంతగా ఉన్నాయి. కానీ వాటిని వృథా చేసేంతగా వనరులు మనకు లేవు.” అన్నారు. మనం కాగితాన్ని కావల్సినంత పద్ధతిగా, పొదుపుగా వాడుకుంటే అనవసరంగా ఎక్కువ చెట్లను నరకాల్సిన పని కూడా ఉండదు.

మరోమాట ప్రజ్ఞ! ప్రతి ఒక్కరూ రెండు మొక్కలు నాటారనుకో! చెట్లకు కొదవే ఉండదు కదా! నీకు గుర్తుందా! మన పక్కంటి రుత్విక్ పుట్టినప్పుడు వాళ్ళ నాన్న శీను అందుకు గుర్తుగా అదే రోజు ఓ వేపమొక్కను నాటారు. నువ్వు కూడా నీ ప్రతి పుట్టినరోజునాడు ఓ మొక్క నాటినట్లైతే ఎంత బాగుంటుందో కదా! ఆలోచించు”, అని అంది.

‘ఔను, నిజంగానే మంచి ఆలోచన. చాలా మంచి మాటలు చెప్పావు. ఇప్పుడే అఖిల్, మనోజ్ఞ, నిఖిల్, లిఖిత, నితీశ్, శివ వాళ్ళందరికీ ఈ విషయం చెబుతా. మీ సలహా తప్పక పాటిస్తాం. తప్పక చెట్లను నాటుతాం.” అంది ప్రజ్ఞ.

“మరి అలాగని మాకు మాట ఇవ్వు” అని ఓ చిన్న కాగితపు సంచి అనగానే, ప్రజ్ఞ చిరునవ్వు నవ్వి, “నేను మీకు మాట ఇస్తున్నాను. ప్లాస్టిక్ వినియోగం తగ్గించి మీ కాగితంతో తయారయిన వస్తువులనే ఎక్కువగా వినియోగిస్తాను.” అంది ఇంతలో “ప్రజ్ఞా లేమ్మా! తెల్లారింది” అంటూ ప్రజ్ఞను వాళ్ళ అమ్మ నిద్రలేపింది. అంతే!

ప్రజ్ఞ ఒక్క ఉదుటున లేచి గబగబా పక్క దిగింది. వెంటనే చెత్తబుట్టవద్దకు వెళ్లి చెత్తబుట్టలో పారేసిన కాగితపు సంచులన్నీ తీసి దుమ్ము దులిపి జాగ్రత్తగా అలమరలో సర్దింది. అది చూసి వాళ్ళ అమ్మ చిరునవ్వు నవ్వింది.

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) మీ ఇళ్లల్లో వాడే ప్లాస్టిక్ వస్తువుల పేర్లు చెప్పండి. వాటిని దేనికి ఉపయోగిస్తారో చెప్పండి.
- (ఆ) రుత్విక్ పుట్టిన రోజు నాడు వాళ్ళ నాన్న శీను ఒక వేపమొక్క నాటారు కదా! ఇలా ప్రతి ఒక్కరు చేస్తే ఎలా ఉంటుంది?
- (ఇ) ప్రజ్ఞతో కాగితపు సంచులు తమగురించి మాట్లాడాయి కదా! అట్లాగే పక్షులైతే తమ గురించి ఏం మాట్లాడి ఉంటాయో ఊహించి చెప్పండి.
- (ఈ) ప్లాస్టిక్ వినియోగం గురించి అఖిల్ సమర్థిస్తూ మాట్లాడాడు. సలీమా వ్యతిరేకిస్తూ మాట్లాడింది. మరి మీరైతే ఏం మాట్లాడతారు? చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) పాఠాన్ని చదవండి. కింది పట్టిక నింపండి.

అంశం	కారణం
● ప్రజ్ఞ సంతోషంగా ఉంది.	● _____
● ప్రజ్ఞ అలమరను శుభ్రం చేసింది.	● _____
● చెత్తబుట్టలోని కాగితాలను ప్రజ్ఞ తీసింది.	● _____
● శీను అంకుల్ వేపమొక్క నాటాడు.	● _____
● _____	● _____

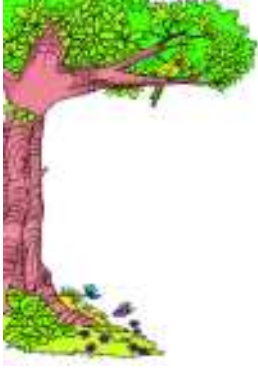
- (ఆ) పాఠం చదవండి. దాని ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. ప్రజ్ఞ అలమరలో నుంచి కాగితపు సంచులు ఎందుకు తీసేసింది?
2. కాగితపు సంచులు తమలోతాము ఏం మాట్లాడుకుంటున్నాయి?
3. ప్రజ్ఞతో పెద్ద కాగితపు సంచి ప్లాస్టిక్ వల్ల కలిగే నష్టాల గురించి ఏమని చెప్పింది?
4. ప్రజ్ఞ కాగితపు సంచులకు ఏమని మాట ఇచ్చింది?
5. కల రాకముందు ప్రజ్ఞ ఏం చేసింది? కల అయిపోయాక ఏం చేసింది?

- (ఆ) కింది పేరాను చదవండి. దీని ఆధారంగా ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

ఈ మానవులకు ఎంతమాత్రం దయాదాక్షిణ్యాలు లేనే లేవు. మనం వీళ్లకు నీడనిస్తున్నాం. పూలు ఇస్తున్నాం. పండ్లను ఇస్తున్నాం. ఆకులు ఇస్తున్నాం. ఆహారాన్ని ఇస్తున్నాం. ఐనా ఏమాత్రం కనికరం లేదు. మనం చిన్నగా ఉంటే చూడకుండా తొక్కుకుంటూ నడుస్తారు.

ఎప్పుడైనా బుద్ధిపూడితే నాటుతారు. కనీసం రోజూ నీళ్ళైనా పోయరు. మనలను కాపాడుకోవాలనే ప్రయత్నం చేయరు. మనవల్లనేకదా! ఈ భూమి అంతా పచ్చగా, అందంగా కళకళలాడుతూ చూడముచ్చటగా ఉంటుంది. తమ అవసరాలకోసం మాత్రం విచక్షణారహితంగా సరికివేస్తారు. మళ్ళీ మనలను పెంచాలని, నాటాలని ఏమాత్రం ఆలోచించడం లేదు. మనం లేకుంటే భవిష్యత్తులో వీళ్ళు ఎన్ని కష్టాలు ఎదుర్కొంటారో! వీళ్ళను చూస్తే జాలేస్తుంది. వీళ్ళు మనలను నాటకున్నా, పెంచకున్నా, అడవుల్లో ఎదిగిన మనని రోజు రోజుకూ సరికివేస్తూ తమ ముప్పును తామే కొనితెచ్చుకుంటున్నారు. కనీసం ఈ బడిపిల్లలైనా మనగోడును వింటారేమో చూద్దాం. పిల్లలూ! మీరైనా ఏడాదికో మొక్కను నాటండి, నీరుపోయండి, వాటిని కాపాడండి. జాగ్రత్తగా పెంచండి. మేము పెద్దగా అయి మీకే ఉపయోగపడతాం!

1. పై మాటలు ఎవరు చెబుతున్నారు? ఎవరిని ఉద్దేశించి చెబుతున్నారు?
2. పై పేరాకు ఒక పేరు పెట్టండి.
3. చెట్లు ఎవరిని వేడుకుంటున్నాయి? ఏమని వేడుకుంటున్నాయి?
4. చెట్లు మనకు ఏ విధంగా ఉపయోగపడతాయి?

III ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) ప్రజ్ఞ కలలో కాగితపు సంచులు మాట్లాడుకుంటున్నట్లు చూసింది కదా! మరి వాటితో పాటు ప్లాస్టిక్ సంచులు కూడా ఉండి ఉంటే అవి ఏమి మాట్లాడేవో ఊహించి రాయండి.
- (ఆ) “ఇప్పుడంతా ప్లాస్టిక్ యుగమే బాబూ!” అని కాగితపు సంచి అంది కదా! ఈ పరిస్థితిని మార్చాలంటే మనమేం చేయాలో రాయండి.
- (ఇ) రుత్విక్ పుట్టినరోజునాడు చెట్టు నాటాడు కదా! ఇలా పుట్టిన రోజునాడు ఇంకా ఏ ఏ మంచి పనులు చేయవచ్చు?
- (ఈ) మీ ఊరు/ వాడ/ కాలనీలో ఎవరి ఇంట్లో ఎక్కువ చెట్లు ఉన్నాయి? ఎందుకు?

IV పదజాలం

(అ) కింది పదాలు చదవండి. ఏవైనా రెండు పదాలను ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి.

పుస్తకాలు	కాగితం	చెత్తబుట్ట	ప్లాస్టిక్	భూమి
అవసరం	వినియోగం	రంగు	ముప్పు	కాపాడడం

(ఆ) మీ ఇంట్లో, మీ చుట్టుపక్కల వాళ్ళు ఏ ఏ ప్లాస్టిక్ వస్తువులను వాడుతున్నారో రాయండి.

ఉదా : దువ్వెన _____

_____

(ఇ) పైన మీరు రాసిన వస్తువులు ప్లాస్టిక్ తో కాకుండా ఏ ఇతర పదార్థాలతో తయారుచేసి వాడుకోవచ్చో ఊహించి రాయండి.

ఉదా : చెక్క దువ్వెన _____
 _____

(ఈ) ఒక అక్షరానికి అదే అక్షరం ఒత్తుగా వస్తే వాటిని 'ద్విత్వాక్షరాలు' అంటారని మీకు తెలుసుకదా! కింద ఉన్న ద్విత్వాక్షరాలతో ఉన్న పదాలను ఇంతకు ముందు పాఠాల నుండి వెతికి రాయండి.

క క్ గ గ్ చ్ చ్ జ్ జ్ ట్ ట్ డ్ డ్ త్ త్ ధ్ ధ్ న్ న్

ఉదా : మొక్క _____
 _____

(ఉ) పాఠంలోని పాపపేరు ప్రజ్ఞ కదా!

'ప్రజ్ఞ' పేరులో 'జ్ఞ' అనే అక్షరం ఉంది కదా! ఇలా 'జ్ఞ' ఉన్న పదాలను మరికొన్ని రాయండి.

ఉదా: ఆజ్ఞ, మనోజ్ఞ, _____
 _____

V సృజనాత్మకత

ప్లాస్టిక్ సంచుల్లాగే పక్షులు కలలో కనిపించి ప్రజ్ఞతో మాట్లాడాయి. గతంలో ఐతే వాటిపట్ల అందరూ ప్రేమగా ఉండేవారని, ఇప్పుడెవరూ పట్టించుకోవడంలేదని వాటి గోడును చెప్పుకున్నాయి. ఆ పక్షులు ప్రజ్ఞతో ఏమి మాట్లాడి ఉంటాయో ప్రజ్ఞకూ పక్షులకూ మధ్య సంభాషణను ఊహించి రాయండి.

VI ప్రశంస

ప్లాస్టిక్ వినియోగాన్ని తగ్గించాలంటూ మీగ్రామంలో అందరూ అనుకున్నారు. ఇందుకోసం మీరు నినాదాలు రాసి ప్రదర్శించండి.

VIII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) పిల్లలూ! నామవాచకాల గుణాన్ని తెలిపే పదాలను 'విశేషణం' అంటారని తెలుసుకున్నారు కదా!

ఇంతవరకు మీరు నేర్చుకున్న పాఠాలలోని విశేషణ పదాలను గుర్తించండి. ఆ పదాలను పయోగించి వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా: నల్లని : ఆకాశంలో నల్లని మబ్బులు కమ్మాయి.

(ఆ) కింది పేరాలో గీత గీసిన పదాలు చదవండి. తారుమారైన విశేషణ పదాలను సరిచేసి రాయండి

రామయ్యకు సన్నని పూలతోట ఉంది. పిల్లలు ఆనందంగా తోటలోకి వెళ్లారు. తోటలోని తియ్యని గులాబీలు, ఘనంగా చేమంతులు పచ్చని మల్లెలు కోశారు. ముచ్చటైన దారం తెచ్చారు. ఎర్రని మాలలు కట్టారు. తెల్లని పందిరి వేశారు. పూల మాలతో చిట్టిపొట్టిగా పందిరిని అలంకరించారు. అందంగా బొమ్మలు తెచ్చారు. పెద్దగా బొమ్మల పెళ్ళి చేశారు. పొడవైన మిఠాయిలు పంచారు.

(ఇ) కింది వాక్యాలను చదవండి. క్రియా పదానికి ముందు విశేషణం చేర్చి రాయండి.

ఉదా : అనన్య పాట పాడింది.   అనన్య పాట చక్కగా పాడింది

1. ఈశ్వర్ పరుగెత్తాడు.

_____

2. అభిజ్ఞ నాట్యం చేసింది.

_____

3. వహీదా బొమ్మలు చేసింది.

_____

4. సింహం గర్జించింది.

_____

ప్రాజెక్టు పని

వార్తా పత్రికలు, వాడేసిన చార్టు పేపర్లను ఉపయోగించి రకరకాల కాగితపు సంచులు, కవర్లు తయారు చేయండి. తయారు చేసిన విధానాన్ని వివరించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. పాఠంలోని విషయాల ఆధారంగా వర్ణిస్తూ లేదా వివరిస్తూ మాట్లాడగలను.	ఔను/కాదు
2. పాఠాన్ని ధారాళంగా చదవగలను. పట్టికను నింపగలను.	ఔను/కాదు
3. నేను చేసే మంచి పనులను గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను.	ఔను/కాదు
4. పక్షులకూ ప్రజ్ఞకూ మధ్య జరిగిన సంభాషణను ఊహించి రాయగలను.	ఔను/కాదు

ఒకరి కోసం అందరం, అందరికోసం ఒక్కరమై ప్రకృతిని కాపాడుదాం.

- జీవవైవిధ్య సదస్సు, 2012

చదువు

ఆనందించు

'కవికోకిల' సరోజినీ నాయుడు

“ఎన్నిసార్లు చేసినా, ఆస్పర్ సరిగ్గా రాదు...పాడులెక్క!” అని విసుక్కుంటున్నది ఒక అమ్మాయి. ఆ అమ్మాయికి లెక్కలంటే తలనొప్పి, మిగిలిన పాఠ్యాంశములలో (Subjects) మాత్రం దిట్ట. మనసు మాత్రం లెక్కల మీదకు వెళ్లేదికాదు. ఒక తెల్ల కాగితం తీసుకుంది. ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది. ఆంగ్లంలో కొన్ని వాక్యాలు రాసింది. తనలో తాను చదువుకుంది. అంతులేని సంతోషంతో బిగ్గరగా చదివింది. అవి మామూలు వాక్యాలు కావు. కమ్మని కవిత అది. ఆ అమ్మాయికప్పుడు పదకొండేళ్లు మాత్రమే.

ఆ అమ్మాయి, పన్నెండో ఏటనే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయం వారి మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షలో, ఆ రాష్ట్రంలోనే ఫస్టుగా ప్యాసయింది. పదమూడవ ఏటనే ఇంగ్లీషులో ఒక కావ్యం రాసింది. దాని పేరే 'Lady of the Lake' (సరోవరపు సారసాక్షి).

ఆమె ఆంగ్ల కవయిత్రిగా మంచి పేరు సంపాదించింది. పెద్దల ప్రశంసలు అందుకున్నది. అంతేకాదు భారతదేశ 'కవికోకిల' (నైటింగేల్) అనే గొప్పపేరు కూడా సంపాదించింది. ఆమె 'సరోజినీ నాయుడు'. సరోజినీ 1879 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 13న హైదరాబాదులో జన్మించింది. ఆమె తండ్రి పేరు అఘోరనాథ ఛటోపాధ్యాయ. తల్లిపేరు వరదసుందరీ దేవి. ఆమె భర్త సుప్రసిద్ధ వైద్యుడు మేజర్ జనరల్ ముత్యాల గోవిందరాజులనాయుడు. ఆ దంపతులకు ఇద్దరు కుమారులు. ఇద్దరు కుమార్తెలు. పెద్ద కొడుకు పేరు డా॥జయసూర్య. హోమియో వైద్యంలో ఆయన మంచిపేరు గడించారు.

1915 సం॥లో ఆమెకు మహాత్మాగాంధీతో పరిచయం ఏర్పడింది. ఆనాటి నుంచీ ఆమె రాజకీయాలకు అంకితమయింది. 1930 సం॥లో గాంధీజీ పిలుపునందుకొని ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నది. ఆమెను ఎర్రవాడ జైలులో నిర్బంధించారు. జైలులో పూల మొక్కలకు నిత్యమూ నీరు పోసి చక్కగా పెంచుతుండేది. అదే ఆమె నిత్యకృత్యం. ఆ విధంగా తాను పెంచే మొక్కలలో మొగ్గలను సంతోషంతో ఆ మొక్కలను చూస్తూ, ఆనందిస్తూ కూర్చునేది. ఒకరోజు జైలరు “అమ్మా! ఈ వేళ మిమ్మల్ని విడుదల చేస్తున్నారు. సిద్ధంగా ఉండండి!” అని అన్నాడు. సాధారణంగా ఆ వార్త విన్న వాళ్లు సంతోషిస్తారు. కాని సరోజినీ నాయుడు మాత్రం విచారిస్తూ “ఇంకా ఇక్కడ ఒక్క వారం ఉంచండి! నేను పెంచిన మొక్కలకు పూలు వస్తాయి వాటిని చూడాలని నాకెంతో ఆశగా ఉంది” అని అన్నది. ‘వీల్లేదమ్మా!’ అన్నాడు ఆ అధికారి. ఆమెకు ప్రకృతి అంటే అంత ఇష్టమన్నమాట.

ఆమె ఆంగ్లంలో ఎన్నో కవితలు రాసింది. వాటిలో 'The golden threshold' (బంగారు వాకిలి), 'The bird of time' (కాలవిహంగము), 'The broken wing' (భగ్నపక్షము) అను కావ్యాలు ప్రసిద్ధిగాంచాయి.

